आकाशदेशमासाद्य विमुक्तं कृष्णवर्त्मना। उत्सृष्टुकामं तं नागः पुनः कर्कोटकोऽब्रवीत्।
पदानि गणयन् गच्छ स्थानि नैषध कानिचित। तत्र तेऽहं महाबाहो श्रेयो धास्यामि यत्परं।
ततः सङ्ख्यातुमारब्धमदशद्दशमे पदे। तस्य दष्टस्य तद्रूपं क्षिप्रमन्तरधीयत।
स दृष्ट्वा विस्मितस्तस्थावात्मानं विकृतं नलः। स्वरूपधारिणं नागं ददर्श स महीपतिः। २६२०
ततः कर्कोटको नागः सान्त्वयन्नलमब्रवीत्। मया तेऽन्तर्हितं रूपं न त्वां विदुर्जना इति।
यत्कृते चासि निकृतो दुःखेन महता नल। विषेण स मदीयेन दुःखं त्वयि निवत्स्यति।
विषेण संवृतैर्गात्रैर्यावत्त्वां न विमोक्ष्यति। तावत्त्वयि महाराज दुःखं वै स निवत्स्यति।
अनागा येन निकृतस्त्वमनर्हो जनाधिप। क्रोधादसूययित्वा तं रक्षा मे भवतः कृता।
न ते भयं नरव्याघ्र दंष्ट्रिभ्यः शत्रुतोऽपि वा। ब्रह्मविद्भ्यश्च भविता मत्प्रसादान्नराधिप। २६२५
राजन् विषनिमित्ता च न ते पीडा भविष्यति। संग्रामेषु च राजेन्द्र शश्वज्जयमवाप्स्यसि।
गच्छ राजन्नितः सूतो बाहुकोऽहमिति ब्रुवन्। समीपमृतुपर्णस्य स हि चैवाक्षनैपुणः।
अयोध्यां नगरीं रम्यामद्य वै निषधेश्वर। स ते ऽक्षहृदयं दाता राजाऽश्वहृदयेन वै।
इक्ष्वाकुकुलजः श्रीमान् मित्रश्चैव भविष्यति। भविष्यसि यदाऽक्षज्ञः श्रेयसा योक्ष्यसे तदा।
सममेष्यसि दारैस्त्वं मास्म शोके मनः कृथाः। राज्येन तनयाभ्याञ्च सत्यमेतद्ब्रवीमि ते। २६३०
त्वं रूपञ्च यदा द्रष्टुमिच्छेथास्त्वं नराधिप। संस्मर्त्तव्यस्तदा तेऽहं वासश्चेदं निवासयेः।
अनेन वाससाच्छन्नः स्वरूपं प्रतिपत्स्यते। इत्युक्त्वा प्रददौ तस्मै दिव्यं वासो युगं तदा।
एवं नलञ्च सन्दिश्य वासो दत्त्वा च कौरव। नागराजस्ततो राजंस्तत्रैवान्तरधीयत।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि नलोपाख्यानपर्व्वणि नलकर्कोटकसंवादे षडधिकषष्टोऽध्यायः॥ ६६॥
॥ बृहदश्व उवाच॥ तस्मिन्नन्तर्हिते नागे प्रययौ नैषधो नलः। ऋतुपर्णस्य नगरं प्राविशद्दशमेऽहनि।
स राजानमुपातिष्ठद्बाहुकोऽहमिति ब्रुवन्। अश्वानां वाहने युक्तः पृथिव्यां नास्ति मत्समः। २६३५
अर्थकृच्छ्रेषु चैवाहं प्रष्टव्यो नैपुणेषु च। अन्नसंस्कारमपि च जानाम्यन्यैर्विशेषतः।
यानि शिल्पानि लोकेऽस्मिन् यच्चैवान्यत्सुदुष्करं। सर्व्वं यतिष्ये तत्कर्त्तुमृतुपर्णं भरस्व मां।
॥ ऋतुपर्ण उवाच॥ वस बाहुक भद्रन्ते सर्व्वमेतत् करिष्यसि। शीघ्रयाने सदा बुद्धिर्ध्रियते मे विशेषतः।
स त्वमातिष्ठ योगं तं येन शीघ्रा हया मम। भवेयुरश्वाध्यक्षोऽसि वेतनं ते शतंशताः।
त्वामुपस्थास्यतश्चैव नित्यं वार्ष्णेयजीवलौ। एताभ्यां रंस्यसे सार्द्धं वस वै मयि बाहुक। २६४०
॥ बृहदश्व उवाच॥ एवमुक्तो नलस्तेन न्यवसत्तत्र पूजितः। ऋतुपर्णस्य नगरे सहवार्ष्णेयजीवलः।
स वै तत्रावसद्राजा वैदर्भीमनुचिन्तयन्। सायं सायं सदा चेमं श्लोकमेकं जगाद ह।
क्व नु सा क्षुत्पिपासार्त्ता श्रान्ता शेते तपस्विनी। स्मरन्ती तस्य मन्दस्य कं वा साऽद्योपतिष्ठति।
एवं ब्रुवन्तं राजानं निशायां जीवलोऽब्रवीत्। कामेनां शोचसे नित्यं श्रोतुमिच्छामि बाहुक।
आयुष्मन् कस्य वा नारी यामेवमनुशोचसि। तमुवाच नलो राजा मन्दप्रज्ञस्य कस्यचित्। २६४५